

05

A

698

DISPUTATIO ἑπειρωματική.

De

MERITIS BONO-
RUM OPERUM.

Opposita pugis Roberti
Bellarmini

Ex lib. 5. de Justificat. cap. 3.
&

In eodem συνθεολογούντων Collegio
ad examinandum proposita

SUB PRÆSIDIO

Viri Reverendi & Clarissimi

DN. IOHANNIS FÖRSTERI,
SS. Th. D. & Prof. Publici.

à

M. JOHANNE ECCIO
Suisfurtensi Fr.

Ad 28. Aprilis horis locoque consuetis.

VVITTEBERGÆ

Ex officina Typographica Johannis Gormanni,
ANNO M. DC. X.

VIRIS

MAGNIFICIS, AMPLISSI-
mis, Consultissimisq;

DD. CONSULIBUS,
ET SENATORIBUS INCLYTÆ,
& imperialis Reipub. Suin-
furtensis, Patrib; patriæ vi-
gilantissimis, Dominis, Mæ-
cenatibus, ac fautoribus suis
humilima animi subjectione
colendis,

Hoc studiorum suorum specimen

exhibet

A. & Respondens.

05 A 698

PROBLEMA.

*Utrum opera bona justorum sint me-
ritoria vitæ æternæ?*

I.

U O D regius Psaltes David generaliter de Verbo DEI dicit Psal. 119, 105. *Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen semitis meis*: id nos specialius aliquantò usurpantes, ad legem referre non incommodè possumus.

II.

Hæc enim tanquam *lucerna* quadam deducit nos per *semitam mandatorum divinatorum*, Ps. 119, 35. *Hæc perfecta est convertens animam: fidelis est, sapientem efficiens parvulum: pura est, illuminans oculos.* Psal. 19, 8. 9.

III.

Hæc lucidissimum est speculum, in quo Voluntas DEI, quæq; ipsi placent, directè ob oculos nobis ponuntur. Omnia enim opera, quæ bona sunt, Deoq; placent, necesse est legis esse opera.

IV.

Hæc norma est bonorum operum, *ad qua conditi sumus in Christo Iesu, ut in ijs ambulemus.* Eph. 2, 10. *& serviamus DEO, in sanctitate, & iustitia coram ipso omnibus diebus nostris.* Luc. 1, 74.

V.

Quæ igitur de bonis operibus Ecclesiarum nostrarum *regod. & in sit, ex serio & proprio Usu legis omnis bonæ actionis reëctricis, & regulæ, de quo aliquibus jam Disputationibus vidimus, abundè liquet.*

VI.

In famum ergo sua sponte abicit calumnia illa, qua nostras Ecclesias

A 2

Ecclesias onerare consueverunt præter Romanenses alios conciliabulum illud Tridentinum, quasi doctrina nostra de bonis operibus licentiam quidvis perpetrandi inveheret, & omnis generis sceleribus non fenestram tantum: sed bipatentes portas panderet.

VII.

Nos potius ex serio cordis affectu illud Apostoli profitemur: *Ephes. 4, 10. DEI creatura sumus conditi in CHRISTO IESU ad bona opera, quæ preparavit DEVS, ut in ijs ambulemus. Non enim vocavit nos DEVS ad immundiciem, sed ad sanctificationem. 1. Thes. 4, 7.*

VIII.

Verum alia subest causa, ob quam mendacis linguæ gladius ita in nostras stringunt Ecclesias, quod nimirum opera bona ex justificationis gratuita foro planè plenèq; remouent, & excludunt.

IX.

Quam ipsam controversiam cum Jesuitis aggressuri conuenienti & apta methodo id facere conabimur.

- I. *Terminos ὧν ἐν περὶ θεωρίας explicaturi.*
- II. *Statum controversiæ legitime formaturi.*
- III. *Evangelicorum ἰερωδοξίαν confirmaturi.*
- IV. *Jesuitarum κηροδοξίαν refutaturi.*
- V. *Ad eorundem argutias responsuri.*

CAPUT I.

Περὶ θεωρίας terminorum.

X.

Disputatoris est cauti τὰ πολλαχῶς διελεῖν, πρὸς τὸ ἀνελεῖν κατ' αὐτὸ τὸ πρῶτον, καὶ μὴ πρὸς τὸ ὑπόνομα τὰς συλλογισμούς. *Arist. l. 1. top. 18.*

XI.

Duo autem in nostro Problemate continentur termini, qui accuratorem explicationem merentur: alter est bona opera, alter meritorium esse vitæ æternæ.

XII.

Terminus *bonorum operum*, quamvis sordere quibusdam incipiat,

cipiat, est tamen ^{ἡ γρηγορία} & ipsius Spiritus sancti linguæ vulgari-
ris. *Matth. 5, 16. Act. 9, 36. Eph. 2, 10. Tit. 2, 14. 3, 1. 2. Cor. 9, 8. Colos.
3, 10. 1. Tim. 2, 10. 2. Tim. 3, 16. 17. 2. Thes. 2, 17.* alijsq; multis in locis.

XIII

Sunt autem bona opera, non quæ sunt ex præceptis & doctrinis
hominum, quæ verbotenus speciem habent sapientiæ, ^{ὡς ἐδεδουραται}, *Col.
2, 22. 23.* Frustra enim colitur DEVS mandatis hominum *Esa. 29, 13.
Matth. 15, 8. Ezech. 7, 5.* Quin potius diabolus his colitur *Deut. 32, 17. Psal.
106, 37. Amos 5, 25.* Et DEVS ad iram provocatur *Psal. 106, 39.*

XIV

Verùm bona opera sunt, quæ DEVS nobis præcepit, ut faciamus,
atq; in ijs ambulemus. *Deut. 4, 2. 12, 32. 28, 13. 14. Num. 15, 39. 40. Ezech.
20, 19.* Hæc enim est charitas DEI, ut mandata ejus custodiamus
1. Iohan. 5, 3.

XV

Neque tamen hæc etiam, quamvis à DEO mandata, si fiant
ab hypocritis absq; fide. *Esa. 1, 11. Matth. 5, 20. Luc. 18, 11.* Quicquid
enim non sit ex fide, peccatum est. *Rom. 14, 23.*

XVI

Vera ergo, DEOq; placentia opera sunt, quæ verbo DEI man-
data *Deut. 4, 2. 12, 32.* ab homine renato condelectanti lege DEI
secundum interiorem hominem. *Rom. 7, 22.* secundum proeresin cordis non
ex tristitia aut nece sitate. *2. Cor. 9, 7.* ex corde puro, conscientia bona, & fi-
de non ficta. *1. Tim. 1, 5.* animoq; humili & contrito *Psal. 51, 19.* auxilio
Spiritus Sancti *Ezech. 36, 27. Gal. 5, 22.* ad gloriam DEI *Matth. 5, 16.
1. Cor. 10, 13.* tanquam boni fructus ex bona arbore promanant. *Matth. 7,
17. 12. 33.*

XVII

Hæc qualia sint, prolixè declarat CHRISTUS *Matth. 5, 6. 7.*
capp. quorum farraginem Paulus recenset *Gal. 5, 22.* ut sunt: Cha-
ritas, gaudium, pax, lenitas, benignitas, bonitas, fides, mansuetudo, tem-
perantia.

XVIII

Quæ alia etiam non minus jucunda in Scriptura sortiuntur
nomina, ut fructus spiritus *Gal. 5, 22.* fructus justitiæ, *Pbi. 1, 12.* Novitas
Eph. 4, 32. Rom. 7, 6. Tit. 3, 7. Novitas spiritus *Rom. 6, 4.* novus homo. *Col. 3,
10.* *Eph. 4, 24.* novum, mundum *Pf. 51, 12.* charitas ex puro corde. *1. Tim. 1, 5.*
abstinen-

abſtinentia à peccatis 1. Theſ. 4, 3. Converſatio ſancta, hōneſta.
1. Tim. 4, 12. 1. Pet. 2, 12. 2. Pet. 3, 11. *ἰουδαίου* 1. Tim. 4, 8. *ἰουδαίου* 1. Tim.
2, 10. ſanctificatio, 1. Theſ. 4, 3. Rom. 6, 19. 2. Cor. 7, 1. & alia multa.

XIX.

Meritorium eſſe ſalutis vel vitæ æternæ, idem eſt, quod verè pro-
mereri non tantùm corporalia & ſpiritualia bona: verùm etiam
vitam æternam, quæ tanquam merces ex debito juſtitie divinæ
bonis renatorum operibus & meritis reddenda ſit, non minus ac
æterni cruciatus ſceleribus impiorum debentur, ut Andræus
Concilij Trid. interpres loquitur.

CAPUT II.

Status controverſiæ.

XX.

Omiſſis autem omnibus aliis controverſijs, quæ vel cum in-
ter religionis compilatoribus, vel Antinomis, vel alijs hæreti-
cis Eccleſiæ noſtræ interceſſerunt, controverſiæ noſtræ ſtatum
Jefuitis, & horum antefignano cum primis Bellarmino opponi-
mus, quem hunc in modum in diſputationis veſtibulo forma-
vimus:

*Virum bona opera juſtorum ſint meritoria
ſalutis æternæ?*

XXI.

Negativam ſententiam nos amplectimur: Romanenſes contra
pro affirmativa tanquam pro aris & focis pugnant.

XXII.

Nos, quæ negativæ noſtræ *ex deo* eſt, meritorium aliud nul-
lum agnoſcimus, quam ſufficientiſſimum illud *ἀφορῶν* Matt. 20, 28.
obedientiam & aſperſionem ſanguinis JESU CHRISTI 1. Pet. 1, 2,
*qui pretioſo ſuo ſanguine nos redemit, v. 19. per q̄, illum æternam redem-
tionem nobis invenit.* Hebr. 9, 12.

XXIII.

Docent enim noſtræ Eccleſiæ (verba Auguſtinæ confeſ-
ſionis ſunt art. 4.) quòd homines non poſſint juſtificari coram
DEO proprijs viribus, meritis, aut operibus, ſed gratis juſtifi-
cantur

cantur propter CHRISTUM per fidem, cum credunt se in gratiam recipi, & peccata remitti propter CHRISTUM, qui sua morte pro nostris peccatis satisfecit. Hanc fidem imputat DEUS pro justitia coram ipso Rom. 3. & 4.

XXIV.

Pontificiorum affirmativam Jesuitarum illud os Bellarminus l. 5. de iust. c. 5. his verbis satis dilucidè proponit.

Nos igitur probabimus id, quod habet communis Catholicorum omnium sententia, opera bona justorum verè ac propriè esse merita, & merita non cujuscunq; pramij, sed ipsius vitæ aeternæ contra sectarios.

XXV.

Jam ergo rectè argumenta, cum καλοκωνιστικά, quibus ὁρθόδοξία nostra astruitur, cum ἀνακωνιστικά, quibus Bellarmini κακοδοξία destruitur, subijciemus.

CAPUT III.

Sententiæ Evangelicorum confirmatio.

XXVI.

Orthodoxæ nostræ sententiæ confirmationem hoc κρείσσειον ἐπιλόγειον ἀντικεινόν in victè demonstramus:

Quicquid I. est hereditas. II. donum DEI, III. quod nobis gratis. IV. non ex nostris meritis, V. sed ex gratia. VI. dilectione. VII. misericordia. VIII. proposito DEI. IX. propter meritum CHRISTI, X. per fidem XI. eamq; solam. XII. absq; operibus. XIII. per imputationem justitiæ gratuitam. XIV. non ex lege. XV. sed ex Evangelio confertur. XVI. Ut omnis gloriatio hominibus adimatur: illud non est merces bonorum operum. Atqui salus & vita aeterna est talis: Ergo non est merces bonorum operum.

XXVII.

Antequam ad probationes tum consecutionis tum assumptionis accedamus, monendum videtur, ne quis suspicetur non probare nos, quod in quaestione est, nos justificationem & salvationem seu beatitudinem æternam cum sacra Scriptura προσημανοῦσιν accipere, siquidem iisdem constituuntur, Rom. 3. & 4. cap. Gal. 2. & 3. cap. Eph. 2, 8. 2. Tim. 1, 9. Tit. 3, 5. Act. 15, 11.

Hinc

XXVIII.

Hinc eodem modo, quo justificationem, Apostolus quoque beatitudinem definit: *maximè quòs inquit, Rom. 4, 6. seu beatitudo est imputatio iustitiæ absq; operibus.*

XXIX.

Non negamus tamen discrimen inter salvationem & beatitatem, quam Scriptura vocat justificationem, & inter plenariam perfruitionem vitæ æternæ in cœlo. Nam & in hoc mundo CHRISTUS est vita nostra & in eo vivant p̄g Gal. 2, 20. Phil. 1, 21. Ioh. 16, 47. 53. 57. sed abscondita est illa vita cum CHRISTO in DEO patefacienda suo tempore Col. 3, 2. 3.

XXX.

Jam rectè ad consecutionem singulorum syllogismi nostri principalis membrorum. 1. membri consecutio manifesta est. Quicquid enim hæreditatis jure quis obtinet, id nullis promeritus est laboribus.

XXXI.

2. membri consecutio non minus manifesta est, cum D. Paulus Rom. 6. v. ult. ipse inter stipendium seu mercedem & donum distinguat.

XXXII.

3. quoq; clara est Gratis enim opponitur, tum solutioni pretii, tum merito seu mercedi. Unde D. Lutherus emphasis hujus vocis expressurus alicubi reddidit ohne vnd wider Verdienst.

XXXIII.

4. per se patet. Merces enim & meritum relativè se habent. Est enim merces compensatio meriti seu laboris secundum proportionem debitam. Operanti merces ex debito datur. Rom. 4, 4.

XXXIV.

5. luce Paulina fulget. Si enim ex gratia non ex operibus, alia gratia jam non est gratia. Rom. 11, 6. Si verò non ex operibus non est merces.

XXXV.

6. evidens est. Quicquid enim ex dilectione DEI nobis obtingit, gratuitum est, non meritorium. I. Ioh. 4, 10. In hoc est charitas, non quod nos dilexerimus DEVM, sed quod ipse dilexerit nos & miserit filium suum propitiationem pro peccatis nostris.

XXXVI.

7. sua luce lucet. Ubi enim operum atq; virtutum est aliqua dignitas,

dignitas, & excellentia, ibi locus non datur misericordiae. Misericordia enim neq; ex merito, neq; ex mercede provenit, quod ex parabola illa *Matth. 18, 17.* satis elucet. *Item Rom. 9, 16.*

XXXVII.

8. Apostolica autoritate nritur. *Rom. 11, 5. Reservatio secundum electionem gratia facta est.* Quod Esau & Jacobi exemplo illustrat Apostolus *Rom. 9, 11.*

XXXVIII.

9. Prophetico fulgore radiat Meritum enim CHRISTI omne *omnino* excludit *Esa. 63, 3. Torcular calcavi solus, & d. populus non erat mecum. Esa. 45, 21. DEUS justus & salvans non est prater me.*

XXXIX.

10. Spiritus sancti stabilitur consensu. *Nam credenti non operanti imputatur fides sua ad justiciam. Rom. 4, 5.*

XL.

11. omni rationi consentanea. Solitaria enim causa omnem sociam & adjuvantem respuit.

XLI.

12. cuius obvia. Absq; enim operibus & meritis non datur merces. Merces namq; est meriti merces.

XLII.

13. ex præcedentibus colligitur. *Merces enim, non gratuito sed ex debito imputatur. Rom. 4, 4.*

XLIII.

14. & 15. membri consecutio à natura legis, & Evangelij pecti potest. Lex enim operantibus mercedem pollicetur *Rom. 2, 13.* Evangelium verò credentibus monstrat justiciam CHRISTI nobis acquisitam.

XLIV.

16. Sacræ Scripturæ consensu, & exemplis fulcita. Ubi enim est aliqua meriti nostri ratio, ibi gloriationis materia. *Si jam Abraham ex operibus iustificatus est, habet de quo gloriatur Rom. 4, 3, Eph. 2, 9.* Exempla obvia sunt *Matth. 20, 12. Luc. 15, 19.*

XLV.

Et hæc satis dilucida consecutionis ratio: Jam rectè assumptionis per singula membra probationem subiciamus.

XLVI.

B

1. Mem-

I. membrum. Vita æterna est hæreditas. Psal. 16, 6. Rom. 4, 16. Gal. 3, 18. Col. 3, 24. *Scientes vos à Domino accepturos mercedem hæreditatis.* Matt. 25, 34. *Adeste benedicti, κληρονομήσατε, hæreditario jure possidete regnum paratum vobis ab exordio mundi.* Rom. 8, 17. Tit. 3, 7. 1. Pet. 3, 7. 1ac. 2, 5.

XLVII.

II. Est donum Dei. Rom. 6, v. ult. *Donum DEI est vita æterna, in CHRISTO IESU Domino nostro.* Ephes. 2, 8.

XLVIII.

III. Nobis gratis confertur. Rom. 3, 24. *Iustificamur gratis per illius gratiam, per redemptionem, quæ est in CHRISTO IESU.* Apoc. 22, 17.

XLIX.

IV. Non ex nostris meritis. Ephes. 2, 8. *Gratia estis salvati, per fidem, & hoc non ex vobis, DEI donum est.* Rom. 9, 16. *Non est volentis, neq; currentis, sed miserentis DEI.*

L.

V. Sed ex gratia. Rom. 3, 24. *Iustificamur gratis gratia DEI.* Eph. 2, 7. 8. Act. 15, 11. Tit. 2, 11. *Illuxit gratia salutaris omnibus hominibus.* Tit. 3, 5. 7. 2. Tim. 1, 9. Rom. 11, 6. Eph. 1, 6. 7. Heb. 4, 16. *Accedamus cum fiducia ad thronum gratiæ, ut consequamur misericordiam & gratiam inveniamus ad opportunum auxilium.*

LI.

VI. Dilectione Iob. 3, 16. *Sic DEVS dilexit mundum, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam.* Eph. 2, 4. *DEVS qui dives est in Misericordia, propter multam charitatem qua dilexit nos, etiam cum essemus mortui per delicta, convivificavit nos unà cum CHRISTO.* Tit. 3, 4. *Apparuit ΧΕΙΡΟΣ ΗΕΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ.* *Salvatoris nostri DEI.* I. Iob. 3, 16. 4, 9. 10. 16. Rom. 5, 8.

LII.

VII. Misericordia. Tit. 3, 4. 5. *Postquam apparuit bonitas & erga homines amor salvatoris nostri DEI, non ex operibus, quæ sunt in iustitia, quæ faciebamus nos, sed secundum misericordiam suam salvos nos fecit.* Rom. 11, v. 32. *Concluserit DEVS omnia sub incredulitate, ut omnium misereatur,* Eph. 2, 4, Rom. 9, 15. 16.

VIII. Et

LIII.

VIII. Et, Proposito DEI 2. Tim. 1, 9. *Salvos nos fecit, & vocavit vocatione sancta, non secundum opera nostra, sed secundum suum propositum & gratiam, quae data est nobis per CHRISTVM IESVM ante tempora aeterna.*

LIV.

IX. Propter meritum CHRISTI. Rom. 3, 24, 25. *Iustificamur gratis, DEI gratia per redemptionem, quae est in CHRISTO IESU. Quem proposuit DEVS propitiationem per fidem interveniente ipsius sanguine Gal. 2, 20. Vivo non amplius ego, sed vivit in me CHRISTVS, & vitam, quam nunc vivo in carne, vivo per fidem filij DEI, qui dilexit me & tradidit semetipsum pro me. Non enim ullum aliud est nomen sub caelo, quo salvari possumus, quam nomen IESU. Act. 4, 12, 10, 43, 13, 38, 15, 11. Matth. 20, 28. Rom. 2, 28. cap. 5. Gal. 1, 4, 3, 13, 4, 4. Eph. 1, 7, 2, 13, 1. Tim. 2, 6, 1. Pet. 2, 19. Heb. 9, 12.*

LV.

X. Per fidem. Rom. 10, 9. *si confessus fueris ore tuo Dominum IESVM, & credideris in corde tuo, quod DEVS illum excitavit à mortuis, salvus eris. Corde enim creditur ad iustitiam, ore fit confessio ad salutem. Roman. 3, 22. Iustitia DEI per fidem IESU CHRISTI in omnibus & super omnes qui credunt. Hab. 2, 4. Rom. 2, 17, 13, 28. 4, 3, 5. & 5, 2, 16. & seq. 11, 20.*

LVI.

XI. Et quidē solam, Marc. 5, 33, 6. *Ne metue solummodo crede Luc. 8, 50. Tantum crede, & servabitur. Gal. 2, 16. Scientes, quod non iustificatur, in unum, nisi per fidem Rom. 3, 21. 28. 4, 5, 6, 16. Gal. 3, 12. Determinat autem haec particula non subjectum sed praedicatum enunciationis. Faceat igitur calumnia de fide solitaria.*

LVII.

XII. Absq; operibus Rom. 3, 20. *Ex operibus non iustificabitur ulla caro in conspectu eius. v. 28. Colligimus igitur fide iustificari hominem absq; operibus legis. Eph. 2, 9. Gratia salvati estis non ex operibus, ne quis glorie. ur. Rom. 4, 5. Gal. 2, 16. 2. Tim. 1, 9. Tit. 3, 4. Phil. 3, 8, 9.*

LVIII.

XIII. Per impurationem iustitiae gratuitam. Rom. 4, 6. *David explicat beatificationem hominū, cui DEVS imputat iustitiam absq; operibus, Item v. 3, 10, 12. 2. Corinth. 5, 21. Eum, qui non novit pec-*

B 3

611110

catum pro nobis fecit peccatum, ut nos efficeremur iustitia DEI per illum.
Phil. 3, 9. Vt reperiar in illo non habens meam iustitiam ex lege, sed eam,
quæ per fidem est CHRISTI, quæ ex DEO est, iustitiam in fide.
Gal. 3, 6.

LIX.

XIV. Non ex lege. Rom. 3, 20. Ex operibus legis nulla caro
iustificabitur in conspectu eius. Per legem enim agnitio peccati. Nunc verò
absq; lege iustitia DEI patefacta est. Rom. 4, 14, 15. Si ij, qui ex lege sunt,
heredes sunt, inanis facta est fides, irrita facta est promissio. Nam lex
iram operatur Gal. 1, 21. Si per legem est iustitia, CHRISTVS frustra est
mortuus. Gal. 3, 10, 11, 2, 18, 21. Si data fuisset lex, quæ posset vivificare, verè
ex lege esset iustitia.

LX.

XV. Sed ex Evangelio. Gal. 3, 18. Si ex lege hereditas, non iam ex
promissione. Atqui Abrahamo per promissionem gratificatus est DEVS.
Item v. 8, 21, 22. Rom. 4, 16. Propierea ex fide est hereditas, ut sit per gra-
tiam, ut firma sit promissio.

LXI.

XVI. Ut omnis gloriatio hominibus adimatur. Eph. 2, 19.
Gratia salvati estis non ex vobis, DEI donum est, non ex operibus, ne quis
glorietur. Rom. 3, 27. Ubi gloriatio? Exclusa est. Per quam legem? ope-
rum? Non, sed per legem fidei.

LXII.

Ex hisce jam invictè colligimus: Ergo vita aeterna non est mer-
ces bonorum operum.

LXIII.

Et hæc est ex intimis Theologiæ principiis petita confirma-
tio *opod oçias* nostræ, quæ DEI beneficio in nostris sonat Ecclesijs.
Jam ad *irepod oçias* confutationem.

CAPUT IV.

Confutatio opinionis Jesuitarum.

LXIV.

Palpabilem Pontificiorum, quem errant circa hoc doctri-
næ caput, errorem, hoc demonstramus syllogismo:

Quod.

Quodcumq; dogma I. est *ἔνταυθα*. II. Imò sacra Scriptura manifestè contrarium. III. decisiva concilij Hierosolymitani è diametro oppositum. IV. exemplis & praxi Scriptura repugnans. V. gratia divina inimicum. VI. in meritum CHRISTI contumeliosum. VII. & deniq; fidei planè adversum: illud est absurdum & fanaticum. Tale est Jesuitarum dogma: bona opera esse meritoria vite aeternae. Ergo est absurdum & fanaticum.

LXV.

Majoris connexio propriis suis radiis coruscat. Statim ergo ad minoris per singula membra probationem accedimus.

LXVI.

I. Dogma hoc Jesuitarum est *ἔνταυθα*. Nam ne unicum quidem haecenus potuerunt proferre testimonium, quod ipsorum patrocinetur sententiæ, de quo in sequenti capite videbimus.

LXVII.

II. Sacrae Scripturae manifestè contrarium Rom. 3, 20. Ex operibus legis non justificabitur ulla caro. Item v. 28. Rom. 4, 5. 6. Gal. 2, 16. 3, 10, 11. Ephes. 2, 9. Gratia salvati estis non ex operibus, ne quis gloriatur. 2. Tim. 1, 9.

LXVIII.

III. Decisivæ concilij Hierosolymitani è diametro oppositum Act. 15, 10. 11. Quid tentatis DEVM, ut imponatur jugum super cervices discipulorum, quod neq; patres nostri, neq; nos portare potuimus, sed per gratiam, Domini IESV CHRISTI credimus nos salvatos esse, quemadmodum & illi.

LXIX.

IV. Exemplis & praxi Scripturae repugnans. ut, Abrahami Gen. 15, 16. Rom. 4, 3, 4. Credidit Abraham DEO, & imputatum est illi ad justitiam. Atqui ei qui operatur, merces non imputatur ex gratia, sed ex debito. Davidis, Rom. 4, 6. Sicut etiam David explicat beatificationem hominis, cui DEVS imputat justitiam absq; operibus. Danielis, Dan. 9, 18. Non in justitijs nostris prosterminus deprecationes nostras, in conspectu tuo, sed in miserationibus tuis multis. Pauli, I. Cor. 4, 4. Nihil mihi confisus sum, sed in hoc non sum justificatus. Phil. 3, 4. 5. 6. 7. 8. 9. Per gratiam autem CHRISTI credimus nos salvatos esse quemadmodum & illi. Act. 15, 11.

V. Gratia divinae inimicum. Rom. II, 6. Si enim per gratiam, non ex operibus, alias gratia jam non est gratia. Si ex operibus jam non est gratia, alias opus jam non est opus. Gratia autem salvari estis per fidem. Ergo non ex vobis, D E I donum est, non ex operibus ne quis gloriatur. Eph. 2, 8, 9.

LXXI.

VI. In meritum CHRISTI contumeliosum. Quicquid enim meritis nostris tribuitur, id merito CHRISTI detrabitur. Si enim ex lege est justitia, frustra CHRISTVS mortuus est. Gal. 2, 21.

LXXII.

VII. fidei planè adversum. E diametro enim opponuntur fides & opera, credere & operari, Gal. 2, 21. Scientes hominem non justificari ex operibus legis, nisi per fidem IESV CHRISTI: & nos in CHRISTVM IESVM credidimus, ut just. fieremur ex fide CHRISTI, & non ex operibus legis. Gal. 3, 5. 9. 10. 11. 12. Rom. 3, 21. 22. 4, 4. 5. Non operanti sed credenti in eum qui justificat impium, imputatur fides sua ad justitiam.

LXXIII.

Hinc ergo irrefragabiliter inferimus: Ergo dogma hoc Pontificium: bona opera iustorum esse verè & propriè meritoria vite aeternae, absurdum est & fanaticum.

LXXIV.

Subjiciamus huic alium adhuc non minus firmum:

Quaecumq; opera I. disertè à foro justificationis excluduntur. II. è diametro gratia & fidei opponuntur, III. aliàs creatori debentur. IV. sunt imperfecta. V. Varijs modis contaminata VI. ut subinde peccatorum sit petenda venia. VII. & justificatos demùm consequuntur: ea non possunt esse meritoria vitae & salutis aeternae. Talia sunt omnia bona opera iustorum. Ergo non sunt meritoria vitae & salutis aeternae.

LXXV.

Majoris connexio certissimis nixitur fundamentis, quae quavis sunt obvia, pleraq; etiam supra tacta. Rectè ergo ad minoris confirmationem tendimus.

LXXVI.

I. Opera

I. Opera bona iustorum à foro justificationis excluduntur.
Tit. 3, 5. Non ex operibus iustitia, quæ faciebamus nos, sed secundum misericordiam suam salvos nos fecit. Rom. 3, 20. 28. Concludimus fide iustificari hominem absq; operibus legis. Rom. 4, 6. Gal. 2, 16. 3, 10. 11. 21. Eph. 2, 8. 9. 2. Tim. 1, 9. Phil. 3, 8. 9.

LXXVII.

II. E diametro gratiæ & fidei opponuntur. Rom. 11, 6. Si ex operibus, non ex gratia, alius opus jam, non est opus. Rom. 2, 5. Non operanti sed credenti imputatur fides sua ad iustitiam. Vide thesin 69. & 71.

LXXVIII.

III. Aliàs creatori debentur. Ipsius enim creatura sumus, creati in CHRISTO IESU ad bona opera, quæ preparavit DEVS, ut in ijs ambulemus. Ephes. 2, 10. Debitorum ergò sumus non carni, ut secundum carnem vivamus. Roman. 8, 12. Cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite, servi inutiles sumus, quod debuimus facere fecimus. Luc. 17, 10.

LXXIX.

IV. Multis nominibus sunt imperfecta Rom. 7, 14. Lex spiritualis est: at ego carnalis, vendatus sub peccatum. v. 18. Velle adjacet mihi, at ut faciam bonum non reperio.

LXXX.

V. Variis nævis contaminata. Esa. 64, 6. Vniversa iustitia nostræ quasi pannus menstruatus. Rom. 7, 15. Non quod volo hoc facio, sed quod odi hoc facio. v. 19. Non facio bonum, quod volo, sed malum quod nolo, hoc ago. v. 20. 21, 23. Phil. 3, 6. 7. 8. Iuxta iustitiam quæ est in lege factus sum irreprehensibilis. Sed quæ mihi erant lucra, arbitratus sum propter CHRISTVM damna esse. Quemadmodum etiam arbitror omnia damnium esse propter excellentiam cognitionis CHRISTI IESU Domini mei, propter quem omnia pro damnis duco, habeoq; pro rejectamentis, usq; CHRISTVM lucrifaciam. 1. Iob. 1, 8.

LXXXI.

VI. Ut subinde sit petenda peccatorum venia, Psal. 32, 6. Pro hac (remissione peccatorum) orabit ad te omnis sanctus in tempore operis tui. Psal. 143, 2. Ne venias in iudicium cum servo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo ullus vivens. Matib. 6, 12. Luc. 11, 4. Dimitte nobis debita nostra.

VII. Iustif.

VII. Justificatos demum consequuntur. *Rom. 7, 4. Mortificati sumus legi in corpore CHRISTI, ut essemus alterius, ejus, qui ex mortuis suscitatus est, ut fructum seramus DEO. Hinc appellantur fructus spiritus Gal. 5, 22. fructus justitiæ. Phil. 1, 11. Quæ autem à justificationis jam promanant, non possunt esse causa justificationis.*

LXXXIII.

Hinc ergo per firmissimam iterum consequentiam promtum est colligere: Ergo bona justorum opera non sunt verè & propriè meritoria vitæ & salutis æternæ. Et hæc de capite I V.

CAPUT V.

Responsiones ad exceptiones Bellarmini.

LXXXIV.

Exceptiones ex sacra Scriptura aliò detorta desumptas Bellarminus ipse ad septem generalia capita revocat, ex quibus septem desumit argumenta, quæ singula videbimus.

LXXXV.

I. Argumentum ducit ex ijs Scripturæ locis, ubi vita æterna nominatur merces, ut *Matt. 5, 12. Matt. 20, 8.* Si enim ipsa est merces, bona opera quibus illa redditur, sine dubitatione sunt merita, inquit *idem c. 3. lib. 5. de iustif.*

LXXXVI.

II. sumere se dicit ab ijs locis, in quibus habetur præmium cœleste dari hominibus *secundum mensuram operum & laboris*, ut *Luc. 6, 38. Mat. h. 16, 23. Rom. 2, 5. Gal. 6, 8. 1 Cor. 3, 8. Apoc. ult. v. 11.* Hinc enim colligit in præmio illo conferendo non haberi rationem solius promissionis, & indulgentiæ DEI, sed etiam dignitatis & efficacæ ipsorum operum.

LXXXVII.

III. petere se ait ex ijs locis, quæ ita vitam æternam reddi testantur bonis operibus, ut ipsam rationem cur detur vita æterna, in operib. ponant. Idq; ex particulis, illis, Enim, Quia, Ideo, quas semper causales esse autumat, probare nititur, ut *Matth. 25, 21. 34.*

Apoc. 7, 14.

IV. De pro-

LXXXIIX.

IV. depromit ab ijs testimonijs, ubi dici putat præmium bonis operibus ex iustitia reddendum esse. 2. *Theff.* 1, 4. 6. 2. *Tim.* 4, 7. *Heb.* 6, 10. *Iac.* 1, 12. *Apoc.* 2, 10.

LXXXIX.

V. mutuatur ex illis scripturæ testimonijs, quæ docere somniat vitam æternam promissam esse bonis operibus, qualia sunt *Matth.* 19, 17. 29. 1. *Tim.* 4, 8. *Iac.* 1, 12.

XC.

VI. erueret conatur ex illis locis, in quibus fit mentio dignitatis, ut *Luc.* 10, 7. 2. *Theff.* 1, 5. *Sap.* 3, 5. *Luc.* 20, 35. *Apoc.* 3, 4. Nam (quæ ipsius hypothesis est) dignum esse præmio & mereri præmium idem sunt.

XCI.

VII. extorquet ex illis locis, ubi dicitur Deus iustus iudex, & non acceptor personarum. *Rom.* 2, 11. *Gal.* 2, 6. 1. *Pet.* 1, 17. *Act.* 10, 34.

XCII.

Ad primum argumentum respondeo adhibito distinctionis temperamento inter *mercedem*; cuius significatio 1. est *stricta & propria* notans compensationem laboris secundum proportionem debitam, & adæquatam, ut cum operario pro labore datur sua merces.

XCIII.

2. est *latior & modificata* sumpta pro compensatione seu retributione gratuita profecta à misericordia & promissione Dei. Et tum promiscue usurpantur merces, gratia, donum. *Psal.* 127. 3. *Ecce hereditas Domini filij merces fructus ventris.* *Matth.* 6, 1. dicitur merces, quod *Luc.* 6, 32. dicitur gratia.

XCIV.

Dictum illud *Matth.* 5, 12. *Merces vestra copiosa erit in cælis*, 1. de mercede propriè dicta intelligi nequit (Inter laborem enim nostrum & vitam æternam nulla est proportio *Rom.* 8, 18.) sed de gratia & dono. Nam vita æterna est donum Dei *Rom.* 6, v. ult. *Gratia estis salvati per fidem non ex vobis, Dei donum est.* *Eph.* 2, 8.

C

2. Non

XCV.

2. Non dicitur merces vestra erit cœlum, sed in cœlis, quod non de ipsa vita æterna, sed de differentibus gradibus gloriæ accipitur. 1. Cor. 15, 48.

XCVI.

Ad alterum *Matth. 20, 5.* Voca operarios & redde illis mercedem, respondemus 1. Per denarium hic vitam æternam intelligi non posse, siquidem denarius etiam obmurmurantibus datus est. Alijs innui hic videtur meritum CHRISTI, quod est sufficiens illud λόγος quo nos, non verò argento vel auro, redempti sumus 1. Pet. 1, 19.

XCVII.

2. Neq; intelligitur hic merces propriè ita dicta, seu compensatio labori debita, sed gratuita, siquidem æqualiter datur operantibus & non operantibus. Laborat ergo 1. hoc argumentum fallacia ἰσωνυμία.

XCVIII.

Quoad alterum argumentum 1. nego inde concludi, vitam æternam dari secundum mensuram & proportionem operum & laboris. Rom. 8, 18. Alias etiam, quemadmodum labores, qui exantlantur, alius sunt difficiles, alius exigui: ita & vita æterna alteri magis alteri minus tribuenda esset.

XCIX.

2. Non dicitur DEUS daturus unicuique propter opera, sed secundum opera sua, quæ perpetua loquendi consuetudo scripturæ est, quæ nunquã dicit propter opera, sed semper secundum opera.

C.

3. Non innuitur hic causa ob quam promeritus quis est vitam æternam. Nam salvavit nos DEVS & vocavit non secundum opera nostra, sed secundum propositum & gratiam, quæ data est nobis per CHRISTVM, ante tempora æterna. 2. Tim. 1, 9.

CI.

4. Sed intelligitur *εὐαγγέλιον* & signum infallibile fidei salvificæ. Reddet enim CHRISTUS secundum opera, i. secundum testimonium bonorum operum, prout ea de alicujus fide, vel infidelitate perhibebunt testimonium.

5. Neq;

CII.

5. Neq; procedit illatio Bellarmini: Per mala opera ira contrahitur. E. per bona opera reconciliatio acquiritur. Nam vel unicum peccatum meretur mortem. *Qui enim non in omnibus manserit, quæ scripta sunt, execrabilis est Gal. 3, 10.* Et qui in uno offenderit, omnium reus factus est *Iac. 2, 10:* Non autem unum bonum opus, neq; multa implent legem, sed præstanda sunt omnia, *quæ scripta sunt in lege, ut vivamus in eis. Gal. 3, 12.*

CIII.

Dictum illud *1. Cor. 3, 8: Vnusquisq; accipiet mercedem secundam laborem suum.* i. non loquitur de mercede debita & æquivalente, sed de gratuita, quam promisit CHRISTUS omnibus fidelibus *Mat. 25, 23.* 2. merces illa non est vita æterna, sed distincti gradus gloriæ in vita æterna, quemadmodum Daniel de hac mercede Doctorum Ecclesiæ dicit *1. 2, 2. Qui autem docti fuerint, fulgebunt sicut splendor firmamenti &c.*

CIV.

Tertium Jesuitæ argumentum ex vocum illarum (*enim quia, ideo*) significatione petitum admodum lubricum est. Fallissimum enim est voces illas semper esse causales.

CV.

Particulæ *ὅτι*, ut & Latinæ, Enim, Quia, multas habent significationes, quarum duas instituto nostro inservientes delibabimus, i. significant *ὅτι* idem quod propter, vel germanicum *Darumb*. Ubi nihil confirmandum proponitur, sed tantum causa assertur ejus rei, quæ jam est certa.

CVI.

2. significant *ὅτι* idem quod germanicum *denn*. Ubi non indicant causam rei, sed præcedentis assertionis probationem annectunt. De prior significatione nemini est dubium, de posteriori videbimus.

CVII.

1. Joh. 3, 14. evidens est exemplum. *Scimus, inquit, quod transivimus ex morte in vitam (unde vero hoc scimus?) quia diligimus fratres.* Est demonstratio *ὅτι*.

C e

Lucca

CIIX.

Luca 7, 47. probaturus CHRISTUS mulierem illam, quæ peccatrix fuerat, justiore esse Simone, quam ipse condemnabat, dicit: *λέγω σοι, Affirmo tibi: Remissa sunt ei multa peccata* (Unde verò mi CHRISTE hoc affirmas?) *quia dilexit multum. Cui autem minus remittitur, minus diligit*, non qui minus diligit, ei minus remittitur.

CIX.

Quin etiam ex familiari usu sermonis exempla depromere facile est. Cicero factus est doctus. Quare? quia diligenter studuit. Est Quia causale. Cicero est interfectus. Unde hoc scis? quia caput ejus Romam est allatum. Est Quia rationale.

CX.

Et talem quoque significationem habet particula *Enim* in dicto hoc quod citat Bellar. *Matth. 25, 34. Venite benedicti Patris mei, possidete regnum paratum vobis ab exordio mundi. Esurivi enim & cibasti me* Ubi bona fidelium opera allegantur, non tanquam causa salutis æternæ, sed ut testes fidei illorum, ex quibus perspicuum evadet, fuisse fidem illorum vivam & per charitatem *ἐνεργουμένην.*

CXI.

Probamus hoc i. ex textu, ubi tria argumenta in contrarium nobis suppeditantur. 1. Nominat CHRISTUS justos *benedictos patris sui. Benedixit autem DEVS nos in omni benedictione spiritali in caelis non propter opera nostra, sed in CHRISTO* Ephes. 1, 3. 2. dicit *καὶ ἡμετέρας κληρονομήσειτε* i. hereditario jure possidete, non accipite mercedem. 3. dicit regnum illos non promeritos esse, sed *paratum fuisse ab exordio mundi.*

CXII.

2. Ex alijs scripturæ dictis, quæ contrarium testantur. *2. Tim. 1, 9. Salvavit nos & vocavit vocatione sancta non secundum Opera nostra, sed secundum propositum & gratiam.* Tit. 3, 5.

CXIII.

Ad quarti argumenti dicta generaliter respondemus, justum esse, ut *DEVS afflictū retribuat requiem.* i. non secundum absolutam suam justitiam, secundum quam nemini quicquam debet *Rom. 11, 34.* Alias non *justificaret impium.* *Rom. 4, 5.* sed justum.

2. Sed

CXIV.

2. Sed secundum justitiam illam in CHRISTI misericordiam erga nos affectu tinctam & temperatam. DEUS enim propter suorum passiones pensat ex gratia non ex debito. *Ille enim non sunt condigna gloria in nobis revelanda Rom. 8, 18.*

CXV.

3. Justum etiam est secundum promissionem & veritatem DEI. Justitia enim in scriptura interdum pro veritate sumitur. Retributio ergo illa in verbo DEI ex gratia promissa, jam vigore divinæ hujus promissionis cadit in debitum, ita ut post factam promissionem justum sit DEO servare quæ promisit.

CXVI.

Hinc Apostolus Rom. 3, 25, 26. *Justitiam DEI declarari affirmat per remissionem peccatorum, ut sit ipse justus justificans eum, qui est ex fide IESU.*

CXVII.

Ex *vix* illud D. Pauli (quod pro se allegat Bellarminus) 2. Tim. 4, 8. *Quod reliquum est reposita est mihi corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus in illo die justus iudex; non agit de causis justificationis & salvationis æternæ, sed de præmijs bonorum operum, quæ Dominus propter solum CHRISTI meritum fide apprehensum justificatis in vita æterna reddit.*

CXIIX.

Omne a. momentum situm est in tribus istis terminis. 1. *corona justitiæ.* 2. *Iustus iudex.* 3. *reddet*, quibus singulis evolutis sensus erit clarior.

CXIX.

Justitiæ corona non intelligitur corona nostrâ justitiæ acquisita. Repugnat enim hoc Paulo, qui *vitam æternam donum* vocat Rom. 8, v. ult. *qui suam justitiæ pro damnis & rejectamentis reputat.* Phil. 3, 8. quiq; dicit, *se quidem nihil sibi conscium esse, sed in hoc non justificatum* 1. Cor. 4, 4. Imo pugnat cum tota disputatione Paulina Rom. 3, & 4. Gal. 2, & 3.

CXX.

Verum innuitur corona justitiæ CHRISTI per fidem nobis imputatæ, quæ sic dicitur, tū quia eam nobis acquisivit 1. Cor. 1, 30. 2. Cor. 5, 21.

v. ult. tum quia, quod gratis promissit ex sua justitia præstat. Hebr. 6, 10. Corona autem dicitur, quia datur certanti & vincenii. 2. Tim. 2, 5. qui scilicet fide contra diabolum, ejusq; organa decertant.

CXXI.

Justus Judex dicitur non legaliter, sed Evangelicè, non quia pius judicat secundum rigorem justitiæ suæ, quæ legis est, *juxta quam nulla caro potest salvati* Psal. 143, 2. Rom. 3, 20 Gal. 2, 16. Sed quia *justificat eum, qui est ex fide* I E S V Rom. 3, 16. *ex mera gratia* Rom. 3, 21. 28. Deinde potest etiam exponi pro fideli & veraci,

CXXII.

Reddet autem non propter merita Pauli, quæ nulla agnoscit I. Cor. 4, 4. 1. Tim. 1, 6. Phil. 3, 8. Sed propter suam gratuitam promissionem. Debitorem enim fidelem se Dominus nobis fecit non aliquid à nobis accipiendo, sed omnia nobis promittendo.

CXXIII.

Explicationem hanc veram esse patet ex loco illo Apoc. 4, 10. *et ubi viginti quatuor seniores abjiciunt coronas suas ante thronum, dicentes: Dignus es Domine qui accipias gloriam &c.* hoc ipso facto ostendentes, se non suo merito, sed gratia agni, hoc est, CHRISTI accipere suas coronas.

CXXIV.

In quarti argumenti dictis confundit Bellarminus promissiones legales & Evangelicas. Illæ docent vitam æternam promissam esse operibus, hæ verò ex fide imputari nobis justiciam CHRISTI monstrant.

CXXV.

Primum dictum Matth. 19, 17. *Si vis vitam ingredi, serva mandata.* legale est. Nihil ergo promittit nisi sub observatione mandatorum perfecta, quæ impossibilis est, quippe infirmata per carnem. Rom. 8, 18. Gal. 3, 21. 22. 2. Debuit autem CHRISTUS Phariseum superbum ad legem non ad Evangelium remittere, ut inde naturalem suam imbecillitatem agnosceret, remediumq; salutare quæreret. *Lex enim est pædagogus ad CHRISTVM* Rom. 3, 20. 3. Quærit Phariseus de justitia legali, quid scilicet faciendum ipsi, non quid credendum sit, ut vitam æternam ingredi possit. Proinde rectè ei ex lege respondetur.

Secun-

CXXVI.

Secundum *Matth. 19, 29. Quicumq; reliquerit domum, patrem & centuplum accipiet, & vitam æternam hereditabit.* 1. promittit beneficia spiritualia pro bonis amissis centuplo majora. 2. non recedis sed consolationis & recreationis loco vitæ æternæ possessionem ipsi adjudicat, quod ipse innuit, dum ait *καλονομία*.

CXXVII.

Ad tertium *1. Tim. 4, 8. Pietas promissionem habet hujus & future vite*, respondeo distinguendo, tum inter pietatē, cujus distinctæ sunt partes, potissima quidem fides, reliquæ verò virtutes Christianæ: tum inter promissiones, quæ vel sunt corporales, vel spirituales, eæq; vel ipsa beatitudo, vel distincti beatitudinis gradus. Cuilibet autem parti sua assignanda est promissio.

CXXVIII.

In quarto illo *Iac. 1, 12. Accipiet coronam vite, quam promisit DEVS diligentibus se*, non describitur causa nostræ justificationis, vel medium applicationis, vel forma, in qua consistit justificatio coram DEO: sed qualitas & ingenium eorum, qui sunt iustificati.

CXXIX.

Ad sextum argumentum respondeo, non negari sacram Scripturam justos pronunciare dignos regno DEI. Digni autem sunt non dignitate propria, sed CHRISTI dignitate & merito. Etenim cum essemus celesti beatitudine propter peccata prorsus indigni, DEUS qui dives est in misericordia sua *Eph. 2, 4. in CHRISTO IESU dignos nos fecit & idoneos ad participationem sortis sanctorum in lamine. Col. 1, 12.*

CXXX.

In ultimo argumnto nulla est consequentia. DEUS est justus, nec acceptor personarum. Absurdus es Bellarmine: si ita inferis: Ergo opera bona justorum sunt meritoria Vitæ æternæ. Nec ita ritè inferitur. Justus iudex non dat præmium sine meritis. Ergo DEUS in retributione præmiorum respicit hominum merita. Iterum absurdus es Bellarmine! Respicit enim potius meritum illud sufficientissimum CHRISTI, qui dedit animam suam *ἀντρος pro multis. Matth. 20, 28.*

Conclu-

CXXXI.

Concludimus tandem. Ergo bona iustorum opera non sunt meritoria vite aeterna.

Tibi Domine iustitia, nobis autem confusio faciei. Dan. 9, 7.

FINIS.

05 A 698

ULB Halle

3

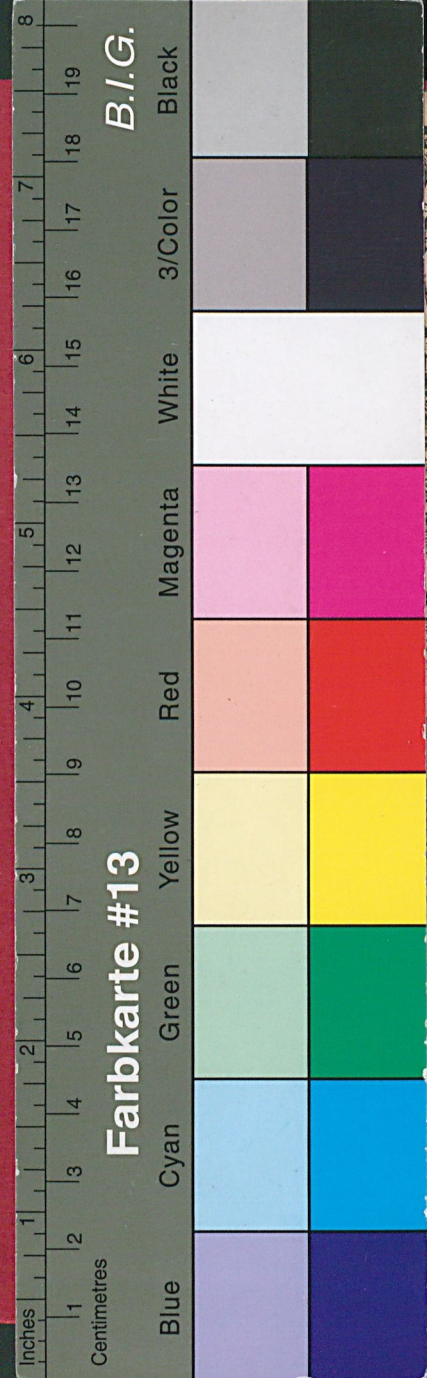
003 762 67X

VD 77

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

DISPUTATIO *ἑπεισαγωγική.*

De

MERITIS BONO-
RUM OPERUM.

Opposita nugis Roberti
Bellarmini

Ex lib. 5. de Justificat. cap. 3.
&

In eodem *ἐνθεολογούντων* Collegio
ad examinandum proposita

SUB PRÆSIDIO

Viri Reverendi & Clarissimi

DN. IOHANNIS FÖRSTERI,
SS. Th. D. & Prof. Publici.

à

M. JOHANNÆ ECCIO

Saisfurtensi Fr.

Ad 28. Aprilis horis locoque consuetis.

VVITTEBERGÆ

Ex officina Typographica Johannis Gormanni,

ANNO M. DC. X.